

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

Սույն թվականի փետրվարի 8-ին, առավոտյան ժամը 11-ին, Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդի ընտրության առթիվ, քաղաքամայր Երևանի առաջնորդանիստ Ս. Սարգիս եկեղեցում, բազմահազար հավատացյալների ներկայությամբ, սկսվում է հանդիսավոր և պատարագը: Պատարագիչն է մորթնտիր առաջնորդական փոխանորդ Տ. Արսեն եպս. Բերբերյանը:

Ս. պատարագին ներկա են Մայր Աթոռի Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամները, Արարատյան թեմի եկեղեցիների եկեղեցական խորհրդի նախագահները, վարչության անդամները և այլ հրավիրյալներ:

Ս. պատարագին ներկա է նաև Հայկական ՍՍՀ Միմիստրների խորհրդին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ տիար Անդրանիկ Հասրաթյանը:

Ժամը 12-ին, եկեղեցու զանգակների ուրախ դողանքի ներքո, «Հրաշափառ»-ով, տաճար է մուտք գործում և իր զանգին բազմում Ամենայն Հայոց Վազգեն Ա Վեհափառ Հայրապետը:

Վեհին այս առթիվ ուղեկցում էին Մայր Աթոռի միաբաններ Տ. Գրիգորիս վրդ. Բունիաթյանը և Տ. Զատիկ աթղ. Սվետիցյանը:

Տաճարում լուրջությամբ է: Եկեղեցու քառաձայն երկնետ երգչախումբը հանդիսավորապես կատարում է Մ. Եկմայանի Ս. Պատարագի երգեցողությունը:

«Հայր մեր»-ից առաջ Տ. Գրիգորիս վրդ. Բունիաթյանը ընթերցում է Վեհափառ Հայրապետի 30 հունվար 1981 թվակիր սրբատառ կոնդակը՝ Տ. Արսեն եպս. Բերբերյա-

նին Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Առաքելու վերաբերյալ (Հայրապետական սույն կոնդակը հրատարակվել է «Էջմիածին» ամսագրի 1981 թվականի հունվար համարում, էջ 6):

Հայրապետական կոնդակի ընթերցումից հետո շնորհակալական ջերմ խոսքով հանդես է գալիս պատարագիչ սրբազանը:

Տ. ԱՐՍԵՆ ԵՊՍ. ԲԵՐԲԵՐՅԱՆԻ ԽՈՍՔԸ

Վեհափառ Տեր,

Երախտագիտական խոր զգացումներով ունկնդրեցի՞նք հայրապետական Ձեր սրբատառ կոնդակը և նրա բովանդակության մեջ եղած ջերմ խոսքերը, որոնք իբրև պատգամ լուսավորելու են իմ հոգևոր կյանքի առաքելության ճանապարհը:

Սիրելի ներկաներ, այս սրբազան պատարագի ընթացքում ես վերհիշում եմ Հայոց Հայրապետին տված իմ խոստումը եպիսկոպոսական ձեռնադրության առթիվ, 1973 թվականի հոկտեմբերին, որի բովանդակությունը հետևյալն էր. խոստանում եմ և ուխտում՝ երբեք օրհնագանց չլինել, Եկեղեցու կարգը չարհամարհել, այլ շարունակել խրատել իմ խնամքին հանձնված ժողովրդին, սովորեցնել և հորդորել նրանց պահպանելու աստվածատուր և եկեղեցական օրենքները և հնազանդվել հոգևոր իշխանությանը ու ընդհանրապես՝ իմ կոչումից ու աստիճանից բխող պարտականությունների համաձայն իմ կամքն ու խորհուրդները, իմ մտքի գործությունն ու իմ ջանքերը ուղղել հոգուս իմ ժողովրդի և

նրանց հոգիների փրկությանը: Ուստի, այս ուխտի իմաստը խորապես գիտակցելով, այս սրբազան պահին հայցում եմ Ամենաբարձրյալին, որ առավել հոգևոր իմաստություն շնորհի ինձ՝ ամենայն սրբությանը և որոշակի վերոհիշյալ սկզբունքները ինձ հանձնված ժողովրդի կյանքում՝ համագործակցությամբ իմ հոգևոր եղբայրների»:

Իսկ այժմ, Վեհափառ Տեր, Ձեզ կրկին հավաստիացնում եմ, որ Ձեր կյանքի օրհնակով աշխատելու եմ միշտ վառ պահել մեր հավաստացյալների հոգում սուրբ հավատքը, եկեղեցական ավանդությունները ու հայրենասիրական զգացումները, որոնք կոչված են մեր ժողովրդի կյանքը լուսավորելու:

Թույլ տվեք այս առթիվ մաղթել Ձերդ Սրբության կենաց երկար տարիներ՝ հովվելու մեր ժողովրդին, ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի, այն աստվածահաճ շնչով, որ հատուկ է Ձեզ: Մեր մեծ և երանելի Հայրապետների շարքում Դուք Ձեր արժանի տեղը գրավեցիք դեռևս Ձեր կենդանության օրերին և երիտասարդ հասակում և դարձաք ոչ միայն մեր ժողովրդի ու հայրենիքի, այլև համաքրիստոնեական չափանիշով իրապես արժանավոր հովվապետ, և փառավորեցիք մեր ս. Եկեղեցին ու մեր պատվական ժողովուրդը:

Այնուհետև եկեղեցու Ավագ խորան է առաջնորդվում Վեհափառ Հայրապետը և տալիս իր օրհնությունն ու պատգամը օրվա հանդիսության առիթով:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՉԸ
ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ
(8 փետրվար 1981 թ.):

«Յանուն Հօր և Որդու և Հոգույն Սրբու, ամեն»:

Սիրելի ժողովուրդ, այս առավոտ, այս պայծառ երկնքի լույսով հագեցած, գալիս ենք Ս. Էջմիածնից՝ ձեզ բերելու Աստուծո օրհնությունը:

Ս. Էջմիածինն այն վայրն է, այն սրբատեղին, որտեղից ճառագայթում է և շողարձակվում Աստուծո օրհնությունը մեր բոլոր եկեղեցիների վրա, ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի, և հաճախ մեր հաջ ազգի զավակների վրա, ուր որ էլ գտնվելիս լինեն նրանք աշխարհի ճանապարհների վրա:

Ահա այդ օրհնության խոսքով գալիս ենք Մենք այս առավոտ այստեղ, այս Ս. Սարգիս եկեղեցու կամարների ներքև հանդիսավոր մի առիթով:

Նախ Մենք կուգենք զոհություն տալ Աստուծո Ամենակալին, որ մանավանդ վերջին տասնամյակներին իր օգնականությամբ և իր օրհնությամբ նեցուկ հանդիսացավ մեզ՝ Մայր Աթոռիս, Հայաստանյայց Եկեղեցուն ի Հայաստան, որպեսզի Մեր բոլոր եկեղեցաշեն ծրագրերը քալ առ քալ կյանքի կոչվեն: Դուք, հայաստանցի հավատացյալներդ, տեղյակ եք մեր անցյալի ողբերգություններին և գիտեք, թե ամեն անգամ, երբ մեր հայրենի հողը և մեր ժողովուրդը տառապանքներ, հալածանքներ կրեցին՝ հաճախ նահատակվելով, այդ բոլոր դեպքերում նույն չափով և երբեմն նույնիսկ առավել չափով տուժեց, զոհվեց նաև մեր Եկեղեցին: Ծառ անգամ նահատակվեցին մեր Եկեղեցու հոգևոր ապաստարանները՝ եպիսկոպոսներ, վարդապետներ, քահանաներ, տարկավազներ: Այդ ժամանակները, փառք Տիրոջ, հեռացան մեզանից, և ահա այս վերջին տասնամյակներին, հայրենի վերաշինության թափին զուգահեռ, քալ առ քալ զարգացավ նաև եկեղեցական կյանքը, հոգևոր կյանքը, որի ականատեսներն եք դուք և վկաները:

Ահա այս հոգևոր-եկեղեցական առաքելության ճանապարհի վրա այսօր նոր մի էջ է բացվում Արարատյան թեմում, Արարատյան հայրապետական թեմում: Մենք դժբախտությունը ունեցանք կորցնելու մի քանի առիս առաջ Մեր փոխանորդին, հանգուցյալ Կոմիտաս արքեպ. Տեր-Ստեփանյանին: Նրա մահը եղավ անժամանակ և ողբերգական: Նա իր ուժերի լիության մեջ էր և սպասելի, որ տակավին մի քանի տասնամյակներ կարողանար իր ծառայությունները շարունակել: Ավա՜ղ, սակայն, ճակատագիրը այլ կերպ տնօրինեց, և նա հեռացավ մեզանից ընդմիշտ: Աստված լուսավորի նրա հոգին:

Առաջնորդական Աթոռը թափուր մնալով, Մեր առաջ խնդիր դրվեց, բնականաբար, ընտրել, նշանակել հաջորդին: Եվ մեր բոլորիս հայացքը կենտրոնացավ մեր երիտասարդ ուժերից գերաշնորհ Արսեն եպիսկոպոս Բեքբերյանի վրա, որ վերջին տարիներին ձեռնհաս կերպով վարում էր Մայր Աթոռի դիվանապետի պատասխանատու պաշտոնը, և որից Մենք զոհ էինք: Բայց այս կացության մեջ առաջնահերթ կարևորություն ուներ Արարատյան թեմը: Արարատյան թեմը հայրապետական թեմ է ոչ միայն այն իմաստով, որ Հայրապետն է առաջնորդը, այլ նաև այն իմաստով, որ առաջինն է մեր թեմերի շարքին: Պատմականորեն իրապես առաջին փնակն է, որովհետև Արարատյան աշխարհն է, որ Հիսուս

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ՔԱՐՈՉԵԼԻՍ (1981 թ. ՓԵՏՐՎԱՐ 8)

իջավ, և որի հողի վրա հիմնվեց Ս. Էջմիածին, Հայաստանյայց Եկեղեցին, Կաթողիկոսություն, Հայրապետություն:

Ահա այս պատասխանատու պաշտոնը Մենք վստահում ենք սիրելի Արսեն եպիսկոպոսին: Մենք գիտենք, Մեր անձնական փորձառությունից, որ աշխատող մարդը, մի մեծ գաղափարի նվիրված անձը իր աշխատանքի ճանապարհին իր ուժերը կրկնապատկում է: Նույնիսկ անկախ իր կամքից, իրերի բնական բերումով, պարտականության գիտակցությունը և աշխատանքի թափը մղում են նրան դեպի այնպիսի իրագործումներ, որոնց ինքն էլ գուցե չէր սպասում մինչ այդ պաշտոնին կոչվելը:

Մարդիկ ինչպես հակառակ են երբեմն երբեմն տալիս իրենց և հետ անհանգելու և նույնիսկ կործանվելու, այլասերելու, նույնչափով մարդիկ ընդունակ են նաև ինքզինքնին գերազանցելու, իրենց ուժերը բազմապատկելու և նվիրվելու ամբողջական ուժերով, մեծ գաղափարների իրագործման:

Ուրիշ խոսքով, գուցե ավելի գործնական ու հասկանալի ձևով պիտի ասենք ձեզ, որ մարդիկ իրենց աշխատանքի ճանապարհին ներշնչվում են ու նոր մարդիկ են դառնում: Որտեղից գալիս է այդ ներշնչանքը՝ երկրներից, մեր հոգուց, մեր շրջապատից, դժվար է ճշտել, բայց ներշնչանքը կա:

Մշմարիտ գաղափարապաշտ մարդիկ իրենց առաքելության ճանապարհին ներշնչվում են, այո՛, պաշտառակերպվում են և իրենց ուժերը բազմապատկում և գերազանցում են իրենց իրենց:

Ահա այս մեծ, հրաշակերտ ներշնչանքը մարդուն ենք Մենք ձեզ, սիրելի սրբազան: Մենք վստահ ենք նաև, որ սրբազանը՝ Արսեն եպիսկոպոս, իր աշխատանքի ճանապարհին պիտի վառվե ոչ միայն Մեր անձնական վստահությունը և քաջալերանքը, այլ նաև մեր պետական իշխանության, որի ռադառակա՛ մերաբերմունքից շատ բան կախում ունի ռեականաբար մեր եկեղեցական կյանքում:

Եվ աստեղ Մենք ասեք է հղճի պարտք հաճախե՛ք վկայելու ձեր առջև մի անձամբ ևս, որ այս վերջին տարիների բոլոր Մեր եկեղեցական-շինարարական, կազմակերպչական, հոգևոր-կրթական և այլ իրագործումները մեծ չափով կապարտինք նաև մեր հայրենի հարազատ պետության բարյացակամ և քաջաբեր վերաբերմունքին:

Այս պահին Մենք կոչ ենք անում Արարտյան թեմի քահանայից դասին, վարչական մարմիններին, որ ձեր շուրջ համախորհրդած՝ մեկ սիրտ, մեկ հոգի, համե-

րաշխ, փոխադարձ հարգանքով և մանավանդ կարգապահությամբ, կարողանան ամեն մեկը իր աշխատանքը արժեքավորելու ընդհանուր գործի հառաջդիմության ի խրմիր:

Եկեղեցու կամարների ներքև, ինչպես Պողոս առաքյալն է պատգամում, մեր բոլոր գործերը, ամեն ինչը պետք է լինեն սիրով:

Եթե եկեղեցու կյանքից սերը և փոխադարձ հարգանքը և կարգապահությունը պակսի, դա կնշանակի մի տեսակ սրբապղծում, մի տեսակ ժխտում հոգևոր կյանքի առաքելության: Մեր առաքելությունը հիմնականում՝ բարոյական է, ընտանեկան, ընկերային, հայրենական կյանքի մեջ:

Ավետարանը՝ Հիսուսի Ավետարանը հիմնականում մարդկային կյանքի բարեկրթման, ազնվացման օրենք է: Այս գիտակցությամբ է, որ մենք հոգևորականներս իրավունք կունենանք այս վեղարը և այս սերը կրելու, խաչը ձեռքներիս առնելու և Ավետարանի անունով խոսելու: Այլապես, ինչպես Պողոս առաքյալն է ասում, կլինենք ոչ թե հոգևորականներ, այլ խոսքի վաճառականներ: Հեռու մեզանից այդպիսի առևտուր:

Սիրելի ժողովուրդ, այս պահին թույլ տվեք ձեր բոլորի ներկայության շնորհավորել մեր սիրելի սրբազանին և, իբրև նշանակալի արտահայտություն Մեր այս շնորհավորանքի և բարեմաղթությունների, իր կրծքին գետեղել այս գեղեցիկ պանակեն:

Սիրելի սրբազան, ահավասիկ ձեր Մայր Եկեղեցին՝ Ս. Սարգիսը, ահավասիկ ձեր ժողովուրդը, ձեր հոգևոր դասը, ձեր վարչական մարմինները, պաշտոնեությունը, նրանց հետ ձեռք-ձեռքի տված դեպի հառաջ ընթացեք և մխիթարեցեք ու ուրախացրեք Մեզ ձեր հաջողություններով:

Աստված Ձեզ օրհնի և միշտ օգնական և պահապան լինի:

Իսկ ձեզ, սիրելի ժողովուրդ, բոլորիդ բաշխում ենք Աստուծո օրհնությունը և աղոթում ենք ձեր բոլորի քաջառողջության, ձեր բոլորի հայրենամեկը գործոց հաջողության համար:

«Շնորհք, սեր և խաղաղություն՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ ձեզ, ընդ ամենեսեանդ. ամեն»:

Քարոզից հետո Վեհափառ Հայրապետը հանդիսավորապես Արսեն եպիսկոպոսին է հանձնում առաջնորդական գավազանը:

Հավարտ ս. պատարագի բոլորը շնորհավորում են Արսեն սրբազանին և բարե-

րաստակամությունը՝ միշտ հայրենիքի կողքին լինելու, ամեն գնով, ամեն անգամ:

Մենք միայն մեր երկրի, մեր հայրենիքի շահերով պիտի ղեկավարվենք՝ առանց աջձախ նայելու: Մեր երկրի շահը, մեր երկրի անվտանգությունը, մեր երկրի ապահովությունը և կյանքի հառաջդիմությունը մեր գերագույն մտասկզբունքներն են:

Հայ հոգևորականի հոգուց, սրտից անբաժան է հայ հայրենիքի գիտակցությունը: Հայրենասիրություն՝ մեր այսօրվա Սովետական Հայաստանի հիմքերի վրա խաբրյալված:

Վստահ ենք նաև, որ Արարատյան թեմի Մեր մոր փոխանորդը նույն զգացումներով և նույն գիտակցությամբ պիտի ղեկավարվի, ինչպես նրա բոլոր գործակիցները: Մենք խոստանում ենք, Մենք ցանկանում ենք սիրով հետևելու, որ բոլոր Մեր գործակիցները այս գիտակցությամբ գործեն մեկ մարդու նման:

Թույլ տվեք, պրն. Պարսամյան, Ձեզ քաջառողջություն մաղթել:

Կեցցե մեր վերածնված Հայրենիքը:

Եկեղեցաշեն փայլուն հաջողություններ ենք մաղթում գերաշնորհ Տեր Արսեն եպիսկոպոսին Աստուծո օգնականությամբ և օրհնությամբ:

Վեհափառ Հայրապետի ելույթից հետո, ընդունելության ժամանակ, առաջինը շնոր-

հավորական խոսքով հանդես է գալիս ՀՍՍՀ Միմիստրների խորհրդին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ տիար Ռուբեն Պարսամյանը՝ հաջողություններ մաղթելով Արարատյան թեմի մորընտիր առաջնորդական փոխանորդ Տ. Արսեն եպս. Բերբերյանին:

Ապա սեղանի շուրջ Տ. Արսեն եպս. Բերբերյանին ողջույնի և շնորհավորական խոսք են ասում Երևանի Ս. Սարգիս եկեղեցու եկեղեցական խորհրդի նախագահ պրն. Վալտեր Արամյանը, Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդի օգնական փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը, Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ պրոֆ. Կարպիս Կարազյանը, Ս. Սարգիս եկեղեցու ավագերեց Տ. Ռուբեն քհն. Մարտիրոսյանը, պրոֆ. Զավեն Դոլաբջյանը և ուրիշներ: Ընդունելությունն ավարտվում է Վեհափառ Հայրապետի Գոհաբանական աղոթքով և «Պահպանիչ»-ով:

«Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը ջերմորեն շնորհավորում է Տ. Արսեն եպս. Բերբերյանին՝ բարեմաղթելով նրան առաջնորդական բեղմնավոր, հոգեշեն և հայրենամարտ գործունեություն՝ ի պայծառություն մեր Մայր Եկեղեցու և ի մխիթարություն հայ հավատացյալ ժողովրդի:

ԶԱՏԻԿ ԱՐԵՂԱ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

